

Sygn. akt VU 133/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Magdalena Marczyńska

Protokolant stażysta Emilia Łopatowska

po rozpoznaniu w dniu 16 września 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim

sprawy z wniosku T. M.

z udziałem zainteresowanego P. M.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w Ł. (...)a w T.

o podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników

na skutek odwołania T. M.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział w Ł. (...)a w T.

z dnia 18 grudnia 2013 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i stwierdza, że zainteresowany P. M. spełnia warunki do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników jako domownik w gospodarstwie rolnym wnioskodawcy T. M.

w okresie od 1 września 1996 roku do 5 lipca 2003 roku.

Sygn. akt VU 133/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 grudnia 2013 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego stwierdził, że P. M. nie spełnia warunków do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników jako domownik wnioskodawcy T. M. w okresie od 1 września 1996 roku do 5 lipca 2003 roku. W uzasadnieniu wskazał, że niedopełnienie terminowego obowiązku zgłoszenia domownika do ubezpieczenia społecznego rolników oraz sprzeczności w oświadczeniach złożonych w KRUS spowodowały, że w aktualnym stanie sprawy z uwagi na upływ 17 lat od dnia zaistnienia okoliczności, do dnia zgłoszenia ich do KRUS, przedłożone przez wnioskodawcę dokumenty budzą wątpliwości, co do stanu faktycznego istniejącego wiele lat wcześniej, a który aktualnie nie jest możliwy do odtworzenia.

Od powyższej decyzji złożył odwołanie w dniu 17 stycznia 2014 roku T. M., wnosząc o jej zmianę i ustalenie, że jego syn P. M. w okresie od 1 września 1996 roku do 5 lipca 2003 roku spełniał warunki do podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników jako domownik.

KRUS wniosła o oddalenie odwołania.

Postanowieniem z dnia 19 marca 2014 roku Sąd wezwał z urzędu do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego P. M..

Zainteresowany przyłączył się do odwołania wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

T. M. wystąpił w dniu 21 sierpnia 2013 roku z wnioskiem o objęcie ubezpieczeniem społecznym rolników swojego syna P. M. w okresie od 1 września 1996 roku do 5 lipca 2013 roku. Do wniosku dołączył oświadczenia swoje i syna, że w ww. okresie P. M. pracował stale w prowadzonym przez niego gospodarstwie rolnym i nie był z nim związany stosunkiem pracy. Ponadto w oświadczeniach tych wskazano, że ww. gospodarstwo rolne było położone we wsi E. i miało powierzchnię 2,08 ha przeliczeniowego. W gospodarstwie tym były uprawiane zboża, ziemniaki oraz warzywa, a także hodowane zwierzęta, tj. kury i tuczniaki. Z uwagi na niski stopień mechanizacji większość prac była wykonywana ręcznie. We wskazanym wyżej okresie P. M. pracował stale w gospodarstwie rolnym, także w okresie nauki w policealnej szkole zawodowej w T. oraz studiów wieczorowych na Uniwersytecie (...) w Ł..

Ponadto do wniosku o objęcie ubezpieczeniem społecznym rolników syna T. M. złożył oświadczenia M. W. (1), M. W. (2), A. M. i K. M., którzy potwierdzili fakt, że P. M. pracował w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie od 1 września 1996 roku do 5 lipca 2013 roku

T. M. nie złożył wniosku o objęcie ubezpieczeniem społecznym rolników P. M., albowiem myślał, że skoro uczy się on, to jest ubezpieczony z tytułu nauki, a tym samym nie musi zgłaszać go do ubezpieczenia.

(dowód: zgłoszenie do ubezpieczenia k. 36, oświadczenia k. 39, k. 40-41, k. 42-45 w aktach KRUS)

W okresie od 1 września 1996 roku do 5 lipca 2013 roku P. M. pracował stale w gospodarstwie rolnym wnioskodawcy T. M.. Gospodarstwo to było położone we wsi E. i miało powierzchnię 2,08 ha przeliczeniowego. W gospodarstwie tym były uprawiane zboża, ziemniaki, warzywa. Ponadto były w nim hodowane świnie (około 40) i kury. We wskazanym wyżej okresie syn wnioskodawcy nie pracował.

W latach 1996-1998 roku P. M. uczęszczał do Policealnego Studium Zawodowego w T., a w latach 1998-2003 studiował wieczorowo na Uniwersytecie (...) w Ł. na kierunku (...)W czasie studium i studiów byłem na utrzymaniu rodziców i mieszkał wraz z nimi E.. W studium zainteresowany uczył się codziennie, a studiował wieczorowo i miał zajęcia 3 do 4 dni w tygodniu. Dojazd do studium w T. zajmował w jedną i drugą stronę około 40 minut, a na studia około 2 godziny.

Mimo nauki w studium, a następnie na studiach (...) pracował stale w gospodarstwie rolnym. Prace te wykonywał rano przed wyjazdem do szkoły i popołudniami po powrocie ze szkoły. Zainteresowany pomagał ojcu przy świniach, pielął w polu, siał, orał, pomagał w budowie pomieszczeń gospodarskich, pracował przy żniwach. Wnioskodawca leczył się wówczas neurologicznie, a do tego stwierdzono u niego stwardnienie rozsiane, często przebywał w szpitalu. W związku z tym konieczny był udział syna w prowadzeniu gospodarstwa.

Żona wnioskodawcy pracowała w spornym okresie zawodowo i w prowadzeniu gospodarstwa pomagała jedynie, gdy syn był w studium albo na studiach i nie było go w domu, a było coś nagłego do zrobienia w gospodarstwie. W takich sytuacjach zamieniała się ona na zmiany w pracy.

(dowód: dyplom ukończenia szkoły policealnej k. 48, dyplom ukończenia szkoły wyższej k. 50 w aktach KRUS, zeznania świadków M. W. (2) i M. W. (1) k. 33, 34, zeznania wnioskodawcy k. 37 odwrót w zw. z k. 18, 19, zeznania zainteresowanego k. 37, k. 38 odwrót w zw. z k. 18, 19 w aktach sprawy)

T. M. nie zgłosił wcześniej syna do ubezpieczenia społecznego rolników, albowiem nie wiedział, że może syna ubezpieczyć jako domownika.

(dowód: zeznania wnioskodawcy k. 37 odwrot w zw. z k. 18, 19, zeznania zainteresowanego k. 37 odwrot, k. 38 w zw. z k. 18, 19 w aktach sprawy)

W dniach 5 lipca 1996 roku i 8 lipca 2003 roku wnioskodawca i zainteresowany złożyli w KRUS oświadczenia, że P. M. nie pracuje w gospodarstwie rolnym. Oświadczenia takie zostały złożone po ukończeniu przez zainteresowanego liceum w 1996 roku, a następnie po ukończeniu studiów w 2003 roku, albowiem zaświadczenie o nie podleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników było konieczne do rejestracji w Urzędzie Pracy.

Po złożeniu tych oświadczeń KRUS wydał w dniu 5 lipca 1996 roku zaświadczenie, że P. M. nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników, a w dniu 8 lipca 2003 decyzję, w której również stwierdził, że zainteresowany nie podlega temu ubezpieczeniu.

P. M. był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w T. jako osoba bezrobotna w okresach od 5 lipca 1996 roku do 1 września 1996 roku oraz od 8 lipca 2003 roku do 1 sierpnia 2004 roku. Zasiłek dla bezrobotnych pobierał w okresie od 1 sierpnia 2003 roku do 31 lipca 2004 roku.

W lipcu 1996 roku P. M. pracował w gospodarstwie rolnym w ograniczonym zakresie. Po ukończeniu studiów w 2003 roku zainteresowany nie chciał już dłużej pracować w gospodarstwie rolnym, dostał się na staż w Starostwie Powiatowym w T. Warunkiem przyjęcia na staż było przedstawienie zaświadczenia o nie podleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników. W okresie stażu praktycznie nie pracował w gospodarstwie rolnym.

(dowód: ww. oświadczenia, zaświadczenie z dnia 5 lipca 1996 roku, decyzja KRUS z dnia 8 lipca 2003 roku, zaświadczenie k. 31 w aktach PUP w T., zeznania wnioskodawcy k. 37 odwrot w zw. z k. 18, 19, zeznania zainteresowanego k. 37 odwrot, k. 38 w zw. z k. 18, 19 w aktach sprawy)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 1403 ze zm.) ubezpieczeniu wypadkowemu, chorobowemu i macierzyńskiemu podlega z mocy ustawy domownik rolnika, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny, jeżeli nie podlega innemu ubezpieczeniu społecznemu i nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty. Stosownie natomiast do art. 16 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu podlega z mocy ustawy domownik rolnika, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny.

Ustawowa definicja domownika zawarta została w art. 6 pkt 2 cytowanej ustawy, który stanowi, że przez domownika rozumie się osobę bliską rolnikowi, która: ukończyła 16 lat, pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie, stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika w sposób jednoznaczny, że w spornym okresie, tj. od 1 września 1996 roku do 5 lipca 2003 roku zainteresowany P. M. nie był także zgłoszony do ubezpieczenia społecznego rolników przez wnioskodawcę, jako domownik rolnika, ani nie opłacono za niego składek na ubezpieczenie rolnicze.

W tym zakresie należy wskazać, art. 37 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników stanowi, iż rolnik jest obowiązany, nie czekając na wezwanie, w ciągu 14 dni zgłaszać Kasie osoby podlegające ubezpieczeniu w jego gospodarstwie oraz informować Kasę o okolicznościach mających wpływ na podleganie ubezpieczeniu i o zmianach tych okoliczności.

Powyższe nie oznacza jednakże, jak twierdzi KRUS, że zainteresowany nie może być objęty ubezpieczeniem społecznym rolników jako domownik we wskazanym wyżej okresie. Omawiana ustawa nie normuje bowiem

konsekwencji nie dopełnienia tego obowiązku. W szczególności nie zawiera przepisu, iż skutkiem niewykonania przez rolnika obowiązku zgłoszenia domownika do ubezpieczenia społecznego rolników zgodnie z art. 37 ust. 1 ustawy w terminie 14 dni od dnia powstania prawa do ubezpieczenia społecznego domownika – jest objęcie domownika ubezpieczeniem, określonym w art. 7 ust. 1 pkt 2, art. 16 ust. 1 pkt 2 – w związku z art. 6 pkt 2 tej ustawy dopiero od dnia późniejszego wniosku w tej kwestii.

Biorąc pod uwagę podleganie przez zainteresowanego ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy prawa, a nie na wniosek, nie można zaakceptować tezy, iż warunkiem sine qua non objęcia go ubezpieczeniem, jako domownika rolnika było zgłoszenie go do ubezpieczenia przez rolnika we właściwej jednostce organu rentowego.

Sąd Okręgowy podziela w pełni pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 marca 2014 roku, II UK 371/13, LEX nr 1448331, zgodnie z którym brak unormowania w postaci konsekwencji prawnych niezgłoszenia domownika do ubezpieczenia społecznego w omawianej ustawie był celowym działaniem ustawodawcy, dopuszczającym również późniejsze zgłoszenie domownika do ubezpieczenia społecznego rolników i objęcie go ubezpieczeniem ex tunc. Funkcją omawianych przepisów może być potrzeba ochrony interesów domowników w przypadku nieporadności lub braku odpowiedniego wykształcenia rolników, jak również pośrednio – zmobilizowanie pracowników Kasy do monitorowania sytuacji domowników rodzin rolników, którzy kończą 16 lat, w celu rozważenia objęcia ich ubezpieczeniem społecznym rolników, co mogłoby przybrać postać np. wyraźnej i jednoznacznej pisemnej informacji w trakcie zgłaszania rolnika do ubezpieczenia społecznego.

W konsekwencji nie można przyjąć, że sam fakt niezgłoszenia P. M. do ubezpieczenia społecznego rolników jako domownika we właściwym czasie może skutkować odmową objęcia go tym ubezpieczeniem w sytuacji, gdy przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe potwierdziło, iż w okresie od 1 września 1996 roku do 5 lipca 2013 roku zainteresowany pracował stale w gospodarstwie rolnym wnioskodawcy T. M.. Powyższe wynika w sposób jednoznaczny ze spójnych i logicznych zeznań świadków M. W. (2) i M. W. (1) oraz wnioskodawcy i zainteresowanego.

Z zeznań tych wynika, że w latach 1996-1998 roku P. M. uczęszczał do Policealnego Studium Zawodowego w T., a w latach 1998-2003 studiował wieczorowo na Uniwersytecie (...) w Ł. na kierunku (...). W czasie studium i studiów był jednakże na utrzymaniu rodziców i mieszkał wraz z nimi E.. W studium zainteresowany uczył się codziennie, a studiował wieczorowo i miał zajęcia 3 do 4 dni w tygodniu. Dojazd do studium w T. zajmował w jedną i drugą stronę około 40 minut, a na studia około 2 godziny. Mimo nauki w studium, a następnie na studiach (...) pracował stale w gospodarstwie rolnym. Prace te wykonywał rano przed wyjazdem do szkoły i popołudniami po powrocie ze szkoły. Zainteresowany pomagał ojcu przy świniach, pielął w polu, siał, orał, pomagał w budowie pomieszczeń gospodarskich, pracował przy żniwach. Wnioskodawca leczył się wówczas neurologicznie, a do tego stwierdzono u niego stwardnienie rozsiane, często przebywał w szpitalu. W związku z tym konieczny był udział syna w prowadzeniu gospodarstwa.

Dodać należy, że istotnie w 1996 i 2003 roku wnioskodawca i zainteresowany złożyli w KRUS oświadczenia, że P. M. nie pracuje w gospodarstwie rolnym. Oświadczenia takie zostały jednak złożone po ukończeniu przez zainteresowanego liceum w 1996 roku, a następnie po ukończeniu studiów w 2003 roku, albowiem zaświadczenia o nie podleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników były konieczne do rejestracji w Urzędzie Pracy.

W świetle powyższego należało uznać, że zainteresowany spełnił wszystkie przesłanki do objęcia go w spornym okresie ubezpieczeniem społecznym rolników jako domownik wnioskodawcy.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.